

DAN VARNE RABE INTERNETA 2022:

AKTIVNOST: ČUVANJE SKRIVNOSTI NA INTERNETU

- **Ciljna publika:** učenci 1. triade OŠ
- **Trajanje aktivnosti:** 45 min
- **Potrebni pripomočki:** računalnik in projektor za ogled risanke
- **Način izvedbe:** Izvedba učne ure je možna tako klasično v učilnici kot tudi na daljavo prek video konference.

NAMEN UČNE URE:

Varovanje skrivnosti je za učence v prvi triadi pogosto zahtevno. Večinoma še ne znajo pravilno oceniti, česa na spletu ne smejo deliti in jim lahko škoduje. Predvsem je težava razlikovanje med javnim in zasebnim. Skozi pogovor o tem, kaj so skrivnosti, ki jih moramo čuvati, pridobijo prvo znanje o zasebnosti na spletu.

POTEK URE:

Uvod v temo (5 min)	Kratek pogovor z učenci o skrivnostih. Kakšne skrivnosti moramo čuvati in jih nikoli razkriti drugim. Vprašajte jih, ali uporabljajo internet in ali se kdaj s kom pogovarjajo preko spleta. Vprašajte jih, ali njihovi starši objavljajo njihove slike na družabnih omrežjih. Ali so to skrivnosti?
Ogled risanke (4 min)	Skupaj z učenci si oglejte risanko Blebetač, dostopno na: https://safe.si/video/risanke-ovcesk/blebetac-izdaja-podatkov-o-premozenju-na-spletu
Pogovor o vsebini risanke (6 min)	Nekdo od učencev naj povzame vsebino risanke. Drugi naj ga dopolnijo.
Pogovor o pomenu varovanja skrivnosti (10 min)	Z učenci se pogovorite, katere skrivnosti ne smejo razkrivati na spletu. - Kadar objavljamo na spletu, nikoli ne vemo, kdo bo te objave videl, če ne poskrbimo, da pravilno nastavimo nastavitve zasebnosti. V tej starosti predvsem starši objavljajo slike otrok, zato naj otroci razmislijo, ali se jim zdi prav, da starši delijo njihove slike z drugimi, tudi takšnimi, ki jih ne poznajo. - Na spletu nikoli ne razkrivamo podatkov o svoji lastnini (kaj imamo), kje živimo, o družinskih članih in podobno, razen kadar je to smiselno

	in potrebno (npr. ob prijavi na neko storitev razkrijemo e-poštni naslov ali telefonsko številko). - Drugim ne razkrivamo osebnih podatkov in intimnih stvari, ki bi nam lahko kakor koli škodovala. Ne razlagamo, kakšne spodnje perilo imamo oblečeno in ne kažemo, delimo ali objavljamo svojih golih fotografij. - Ne razkrivamo česar koli, kar bi nam lahko škodovalo kadar koli v življenju. - Če smo v dvomu, ali je nekaj bolje varovati kot skrivnost ali ne, vedno lahko vprašamo starše, učitelje ali koga drugega od odraslih, ki mu zaupamo. - Nekatere skrivnosti lahko zaupamo določenemu krogu ljudi. Starši lahko o nas vedo vse, medtem ko neznanci smejo o meni vedeti zelo malo.
Pogovor o primerih skrivnosti (10 min)	Učence vprašajte, katere skrivnosti bi čuvali in jih ne bi razlagali drugim ali objavili oz. delili na spletu. Učenci naj na spodnjih primerih določijo, katere stvari lahko zaupali neznancem npr. ljudem na ulici, katere bi delili samo s sošolci, katere samo s prijatelji, katere samo s starši in katerih ne bi delili z nikomer. Primeri: - moja najljubša jed, - moja najljubša igrača, - moje ime in priimek, - kje živim, - katere piškote imam najraje, - moje geslo, - moja telefonska številka, - kako se imenujem v priljubljeni videoigri, - kaj imamo doma, - kam grem rad na potovanje, - da se moja starša prepirata, - moje bolezni, - kaj vse znam, - kdo je moj najboljši prijatelj ali prijateljica, - kaj moja mami piše babici,

	- fotografija mene na plaži brez kopalk.
Pogovor o pomembnosti varovanja skrivnosti (10 min)	Iz zgornjih primerov se izkaže, da nekatere skrivnosti bolj varujemo, nekatere manj. Zakaj je tako? - Pogovorite se o posledicah, ki jih izdajanje posameznih skrivnosti oz. informacij ima. Izdaja gesla ima lahko zelo hude posledice, saj lahko nekdo dejansko dostopa do naše lastnine na spletu – npr. računa v videoigri. - Kaj pa skrivnosti drugih? Če izdajamo skrivnosti, ki nam jih zaupa najboljši prijatelj, ogrozimo prijateljstvo in uničimo zaupanje, prav tako pa mu s tem lahko škodujemo. - Kdaj pa skrivnosti ne smemo čuvati? Kadar je nekdo ogrožen. Pomembno je, da učitelju ali nekomu drugemu od odraslih, ki mu zaupajo, povedo, kadar vidijo, da je nekdo žrtev (spletnega) nasilja in mu nihče ne pomaga. V takem primeru s tem, da povemo nekomu od odraslih, ki bo ukrepal, pomagamo.